

دانشگاه پیام نور

پایان نامه:

برای دریافت درجه کارشناسی ارشد
در رشته شیمی(گرایش آلبی)

دانشکده علوم
گروه علمی شیمی

عنوان :

سنتز تک مرحله ای بنزایمیدازول ها با استفاده از پلی (*N*-کلرو بنزن-۱و۳-دی سولفون آمید)-*T*تراکلروبنزن-۱و۳-دی سولفون آمید [TCBDA] و اسید آگزالیک .

استاد راهنما :

دکتر رامین قربانی واقعی

استاد مشاور :

دکتر عباس امینی منش

نگارش :

مصطفومه انگاشته

بهمن ماه ۱۳۸۸

چکیده

۱- آزول ها دسته ای از هتروسیکل های پنج عضوی هستند که دارای یک اتم نیتروژن در موضع ۱ و اتم نیتروژن دیگر در موضع ۳ حلقه خود می باشند. در میان این ترکیبات ۲-آریل-۱-آریل متیل-H1-۳،۱-بنزایمیدازول ها در شیمی دارویی بسیار دارای اهمیت اند و فعالیت بیولوژیکی زیادی از خود نشان می دهند. اهمیت دارویی و بیولوژیکی این ترکیبات و همچنین معاویب موجود در اغلب روشهای سنتزی گزارش شده قبلی ما را برآن داشت که در این فعالیت تحقیقاتی به بررسی روشهای سودمند جدید برای سنتز ۲-آریل-۱-آریل متیل-H1-۳،۱-بنزایمیدازول ها با استفاده از : $N',N,N-N'$ - تترا کلرو بنزن-۱ و ۳- دی سولفون آمید [TCBDA]، پلی(N -کلرو بنزن-۱ و ۳- دی سولفون آمید) [PCBS] و کاتالیزور اسید اگزالیک تحت شرایط حلال و بدون حلال پردازیم.

عنوان	فهرست موضوعی	صفحه
۱۱-۱-۲-۱-روشی ساده و سریع جهت سنتز بنزایمیدازول ها در حضور اکسیدانت یدو بنزن دی استات (IBD)	۱۵	
۱۲-۱-۲-۱-سنتز تک مرحله ای ۲-آریل بنزایمیدازول ها با استفاده از کاتالیزور STA	۱۶	
۱۳-۱-۲-۱-استفاده از مایکروویو جهت سنتز بنزایمیدازول ها در حضور آلومینا متانو سولفونیک اسید(AMA)	۱۷	
۱۴-۱-۲-۱-سنتز مشتقات گوناگون بنزایمیدازول ها با بازده بالا ، بدون حلال و بدون کاتالیزور با استفاده از PEG	۱۸	

فصل دوم: کارهای تجربی

- ۱۹-۱-اطلاعات عمومی دستگاهها
- ۱۹-۲-ورقه های TLC
- ۱۹-۳-حلال ها ، معرف ها و واکنش دهنده
- ۱۹-۴-تهیه N,N',N,N' -تترا کلرو بنزن-۱و۳-دی سولفون آمید [TCBDA]
- ۲۰-۵-تهیه پلی (N -کلروبزن-۱و۳-دی سولفون آمید) [PCBS]
- ۲۱-۶-سنتز بنزایمیدازول های تهیه شده از آلدهیدهای مختلف با استفاده از معرف تترا کلرو بنزن-۱،۳-دی سولفون آمید (TCBDA) در شرایط حلال و دما
- ۲۱-۶-۱-سنتز ۲-(فنیل) ۱-(بنزیل)-H۱-۳-بنزایمیدازول در شرایط دما و استفاده از حلال
- ۲۲-۷-سنتز بنزایمیدازول های تهیه شده از آلدهیدهای مختلف با استفاده از پلی (N -کلرو بنزن-۱،۳-دی سولفون) [PCBS] در شرایط حلال و دما
- ۲۲-۱-۷-۱-سنتز بنزایمیدازول های تهیه شده از آلدهیدهای مختلف با استفاده از پلی (N -کلرو بنزن-۱،۳-دی سولفون) [PCBS] در شرایط حلال و دما

عنوان	فهرست موضوعی	صفحة
۲-۸-ستز بنزایمیدازول ها تهیه شده از آلدهیدهای مختلف با استفاده از معرف ترا کلرو بنزن-۱،۳-دی سولفون آمید (TCBDA) در فاز جامد و در دمای اتاق	۲۳	
۲-۱-۸-۲- (۳-هیدروکسی فنیل)-۱-(۳-هیدروکسی بنزیل)-H1-۳،۱-بنزایمیدازول در فاز جامد و در دمای اتاق	۲۳	
۲-۹-ستز بنزایمیدازول های تهیه شده از آلدهیدهای مختلف با استفاده از کاتالیزور اسید اگزالیک در شرایط حلال و دما	۲۴	
۲-۱-۹-۲- (پارا متوكسی فنیل)-۱-(پارا متوكسی بنزیل)-H1-۳،۱-بنزایمیدازول در شرایط دما و استفاده از حلال	۲۴	

فصل سوم: بحث و نتیجه گیری

- ۳-۱-ستز ۲-آریل متیل-۱-آریل متیل-۳،۱-H1-۳-بنزایمیدازول ها با استفاده از معرف های PCBS و کاتالیزور اسید اگزالیک ، ۳-۱-۱-۱-ستز ۲-آریل-۱-آریل متیل-۳،۱-H1-۳-بنزایمیدازول ها، با استفاده از معرفهای TCBDA و PCBS ۲-۱-۲-ستز ۲-آریل-۱-آریل متیل-۳،۱-H1-۳-بنزایمیدازول ها، با استفاده از کاتالیست اگزالیک اسید ۳-۱-۲-۳-بررسی داده های طیفی محصولات ایجاد شده ۳۰ ۳۰-ستز ۲-(فنیل)-۱-(بنزیل)-H1-۳،۱-بنزایمیدازول، آمده است ۳۱-ستز ۲-(۴-متیل فنیل)-۱-(۴-متیل بنزیل)-H1-۳،۱-بنزایمیدازول ۳۳-ستز ۲-(۴-متوكسی فنیل)-۱-(۴-متوكسی بنزیل)-H1-۳،۱-بنزایمیدازول ۳۵-ستز ۲-(۴-کلرو فنیل)-۱-(۴-کلرو بنزیل)-H1-۳،۱-بنزایمیدازول ۳۶-ستز ۲-(۲-کلرو فنیل)-۱-(۲-کلرو بنزیل)-H1-۳،۱-بنزایمیدازول ۳۸-ستز ۲-(۲-متوكسی فنیل)-۱-(۲-متوكسی بنزیل)-H1-۳،۱-بنزایمیدازول ۴۰-ستز ۲-(۳-هیدروکسی فنیل)-۱-(۳-هیدروکسی بنزیل)-H1-۳،۱-بنزایمیدازول ۴۱-ستز ۲-(۴-هیدروکسی فنیل)-۱-(۴-هیدروکسی بنزیل)-H1-۳،۱-بنزایمیدازول

عنوان	فهرست موضوعی	صفحه
-------	--------------	------

٤٣ سترز ٢-(٤-نيترو فنيل)-١-(٤-نيترو فنيل)-H1-١،٣-بنزايميدازول

٤٤ سترز ٢-(٣-نيترو فنيل)-١-(٣-نيترو بنزيل)-H1-١،٣-بنزايميدازول

٥٠ نتیجه گیری

ضمیمه

طیف

منابع

چکیده انگلیسی

صفحه	فهرست موضوعی	عنوان
۴۶	جدول ۱-۳ - سنتز بنزایمیدازول ها، ۲-آریل-۱-آریل متیل-H1-۳، ۱-بنزایمیدازول ها با استفاده از TCBDA، PCBDA و اسید اگزالیک	
۴۸	جدول ۲-۳ - نقاط ذوب ۲-آریل-۱-آریل متیل-H1-۳، ۱-بنزایمیدازول ها	

صفحة	فهرست موضوعی	عنوان
٥١	$^1\text{H-NMR}$ و IR طیف ٢-ترکیب (فنیل)-١-(بنزیل)-٣،١-H ₁ -بنزایمیدازول	
٥٢	$^1\text{H-NMR}$ و IR طیف ٢-ترکیب (فنیل)-٤-(متیل بنزیل)-١،٣-H ₁ -بنزایمیدازول	
٥٣	$^{13}\text{C-NMR}$ طیف ٢-ترکیب (فنیل)-٤-(متیل بنزیل)-١،٣-H ₁ -بنزایمیدازول	
٥٤	$^1\text{H-NMR}$ و IR طیف ٢-ترکیب (فنیل)-٤-(متوکسی بنزیل)-١،٣-H ₁ -بنزایمیدازول	
٥٥	$^1\text{H-NMR}$ و IR طیف ٢-ترکیب (کلرو فنیل)-٤-(کلرو بنزیل)-١،٣-H ₁ -بنزایمیدازول	
٥٦	$^1\text{H-NMR}$ و IR طیف ٢-ترکیب (کلرو فنیل)-٢-(کلرو بنزیل)-١،٣-H ₁ -بنزایمیدازول	
٥٧	$^1\text{H-NMR}$ و IR طیف ٢-ترکیب (متوکسی فنیل)-٢-(متوکسی بنزیل)-١،٣-H ₁ -بنزایمیدازول	
٥٨	$^1\text{H-NMR}$ و IR طیف ٢-ترکیب (متوکسی فنیل)-١-(متوکسی بنزیل)-٣،١-H ₁ -بنزایمیدازول	
٥٩	$^1\text{H-NMR}$ و IR طیف ٢-ترکیب (هیدروکسی فنیل)-١-(هیدروکسی بنزیل)-١،٣-H ₁ -بنزایمیدازول	
٦٠	$^1\text{H-NMR}$ و IR طیف ٢-ترکیب (هیدروکسی فنیل)-١-(هیدروکسی بنزیل)-٣،١-H ₁ -بنزایمیدازول	
٦١	$^1\text{H-NMR}$ و IR طیف ٢-ترکیب (نیترو فنیل)-١-(نیترو بنزیل)-٣،١-H ₁ -بنزایمیدازول	
٦٢	[TCBDA] طیف $^1\text{H-NMR}$ و IR طیف ٢-ترکیب (ن',ن',ن,ن)-تترا کلرو بنزن-١ او ٣ دی سولفون آمید	
٦٣	MASS طیف ترکیب (ن',ن',ن,ن)-تترا کلرو بنزن-١ او ٣ دی سولفون آمید [TCBDA]	
٦٣	[PCBDA] طیف IR ترکیب پلی (N-کلروبزن-١ او ٣ دی سولفون آمید)	
٦٤	دو تره طیف کلروفرم	

مقدمه

آزول ها دسته ای از هتروسیکل های پنج عضوی هستند، که دارای یک نیتروژن در موضع ۱ و هترو اتم دیگری (N یا S) در موضع ۳ حلقه خود می باشند. از جمله ترکیبات ۱، ۳-آزول ها می توان به ۱-آریل متیل-۳، ۱-HI-بنزایمیدازول ها اشاره کرد، که جزوی طبقه مهمی از مولکول ها هستند و ترکیبات آلی آروماتیک هتروسیکلند، که فعالیت زیستی از خود نشان می دهند و در زمینه دارویی و درمانی کاربرد های فراوانی دارند. از جمله می توان به ترکیبات ضد سم، ضد قارچ، ضد سرطان و ضد حساسیت اشاره کرد.

روش هایی برای سنتز این مشتقات توسعه یافته اند. هرچند اغلب این روش ها دارای معایبی از قبیل: بالا بودن دمای واکنش، راندمان کم واکشن، طولانی بودن زمان واکنش، مصرف زیاد معرف، استفاده از کاتالیست های گران قیمت و حساس به هوا، حل شدن کاتالیست در سیستم، دشواری جداسازی و مشکلات ایمنی می باشند.

در سال های اخیر واکنش های شیمی آلی در فاز جامد و بدون حلال نیز مورد توجه قرار گرفته است. دلیل آن هم بهبود در انتخاب گری شرایط ملایم واکنش ها و آسان بودن روش ها می باشد. هدف از این کار تحقیقی عبارت از: بررسی و پیدا کردن واکنشگر های مناسب تر، تحت شرایط ملایم جهت سنتز ۱-آریل متیل-۳، ۱-HI-بنزایمیدازول ها و استفاده از معرف های جدید با بازده بالاست.

در این تحقیق از معرفهای N,N',N,N' -تترا کلرو بنزن-۱و۳- دی سولفون آمید [TCBDA]، پلی N -کلروبنزن-۱و۳- دی سولفون آمید [PCBS] و کاتالیزور اسید اگزالیک در شرایط حلال و بدون حلال جهت ستز بنزایمیدازول ها استفاده شده است.

۱-۱- اهمیت بنزایمیدازول ها

بنزایمیدازول ها اهمیت زیادی در شیمی دارویی دارند. در تعدادی از نشریات مشتقاتی از بنزایمیدازول ها گزارش شده اند و یکسری از فعالیتهای بیولوژیکی آنها نیز ارائه گردیده است، که از جمله فعالیت های آنها عبارتند از: گیرنده نروپیتید_۱ YY [۱]، مانع شونده از تجزیه ۵-لیپوکسی Xa (FXa) [۲]، ممانعت کننده فاکتور (FXa) به عنوان عامل های برجسته ضد آرثربی [۳] و ممانعت کننده از سیتومگالوویروس (HcMv) انسانی [۴].

مشقات استخلاف شده بنزایمیدازول ها دارای یکسری کاربردهای تجاری هستند که در داروهای دامپزشکی به عنوان دافع کرم روده (Anthelmintic) و در زمینه های گوناگون درمان بیماری های انسانی از قبیل معالجه زخم ها و بعنوان آنتی هیستامین ها به کار می روند [۵]. بر حسب میل ترکیبی آنها نسبت به گیرنده های پروتئین و آنزیمهای، به صورت متنوع عمل می کنند و شیمی دان های دارویی آنها را در زمرة داروها طبقه بندی می کنند [۶]. ترکیبات دو حلقه ایی بنزایمیدازول ها شامل ترکیب بنزن و ایمیدازول می باشد و برجسته ترین ترکیب بنزایمیدازول ها در طبیعت N -ریبوسیل دی متیل بنزایمیدازول است که در لیگاند محوری کبالت درویتامین B_{۱۲}

قرار می گیرد [۷]. از این رو سنتز بنزایمیدازول ها کاری مهم و سودمند در شیمی آلی محسوب می شود و در سال های اخیر توجه قابل ملاحظه ایی را به خود جلب کرده است.

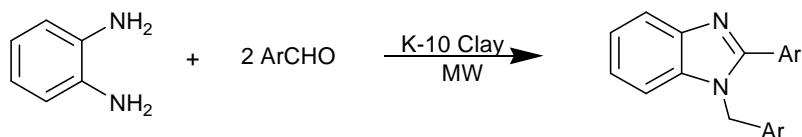
۱-۲- روش های گوناگون سنتز بنزایمیدازول ها

برای سنتز بنزایمیدازول ها در گذشته از یکسری واکنش های ملایم بین بنزن-۱ و ۲- دی آمین و کربوکسیلیک اسیدها یا مشتقات آنها (نیتریل ها- آمیدها- ارتواسترها) تحت شرایط آب زدایی استفاده شده است [۸]. بنزایمیدازول ها اغلب جامد می باشند [۹ و ۱۰] و روش رایج برای سنتز آنها استفاده از ۲- نیترو آنیلین ها به صورت واسطه یا استفاده از *N*-الکیلاسیون مستقیم در مورد بنزایمیدازول های استخلاف نشده می باشد [۱۱] و یا استفاده از ۲- نیترو آنیلین در حضور محافظت کننده های جامد است [۱۲ و ۱۳ و ۱۴]. روش دیگر برای سنتز این ترکیبات استفاده از واکنش بنزن-۱ و ۲- دی آمین با آلدھیدها در حضور کاتالیزور، تحت شرایط مختلف می باشد [۱۵]، که در این پایان نامه از این روش سنتزی استفاده نموده ایم.

۱-۲-۱- بررسی روش های سنتز ۲-آریل-۱-آریل متیل-*H*۱- بنزایمیدازول ها از طریق تراکم او-بنزن دی آمین با آلدھیدها

۱-۱-۱- سنتز بنزایمیدازول ها بدون حلal در حضور Clay-K-۱۰ تحت تابش مایکروویو

انواعی از، ۲-آریل-۱-آریل متیل-H1-بنزایمیدازول ها از طریق تراکم بنزن-۱ و ۲-دی‌آمین با آلدھیدهای آروماتیک در حضور K-۱۰ Clay (بسترهای که باعث جذب امواج مایکروویو و تسريع در انجام واکنش می‌شود) تحت تابش میکروویو و در شرایط بدون حلال سنتز شده اند [۱۶].

شکل (۱-۱)

این واکنش از طریق توالی واکنش هایی که در شکل (۲-۱) نشان داده شده انجام می گیرد که

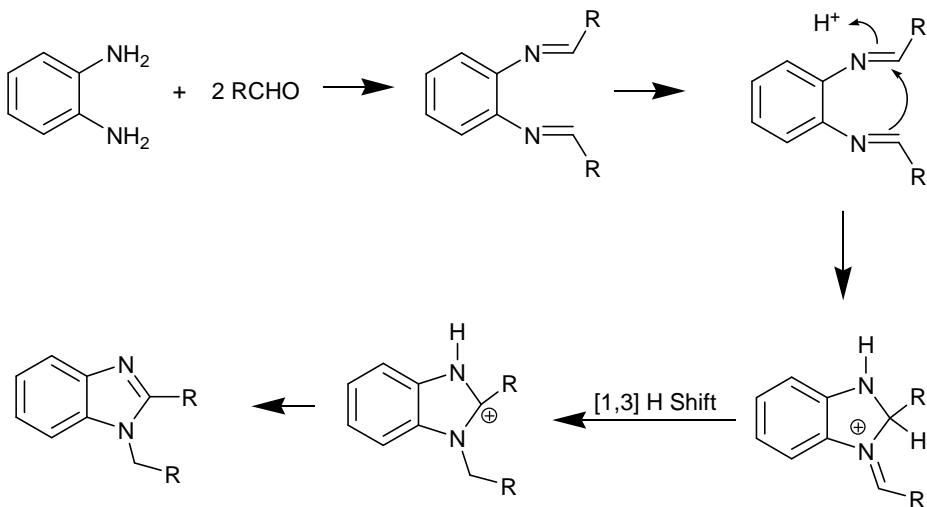
شامل:

(۱) تشکیل دی‌ایمین

(۲) پرتوونه شدن دی‌ایمین و بسته شدن حلقه که منجر به تشکیل حلقه پنج عضوی می‌شود

(۳) جابجایی هیدروژنی ۲،۱

(۴) پرتون زدایی و ایجاد حلقه مورد نظر

شکل (۲-۱)

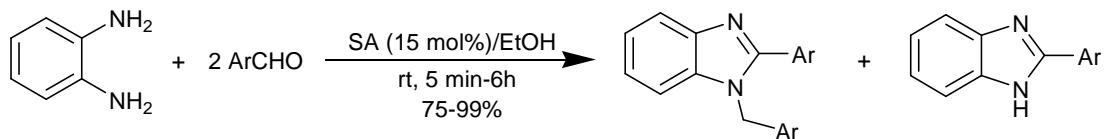
۲-۱-۲-۱- سنتز بنزایمیدازول ها با استفاده از حلال و در دمای اتاق توسط کاتالیزور موثر

سولفامیک اسید

سولفامیک اسید به عنوان یک جامد جفت یونی (Zwitterionic)، کاتالیزور موثری برای واکنش

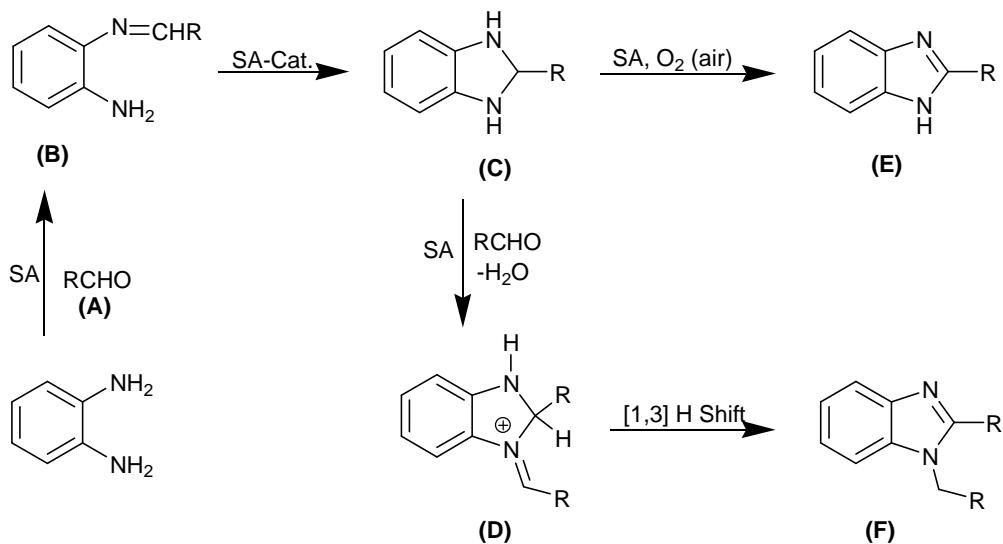
بین بنزن-۱و۲- دی آمین با آریل آلدهیدها در اتانول و دمای اتاق می باشد که هردو محصول، ۲

آریل-۱- آریل متیل و ۲- آریل بنزایمیدازول را حاصل می نماید [۱۷].

شکل (۳-۱)

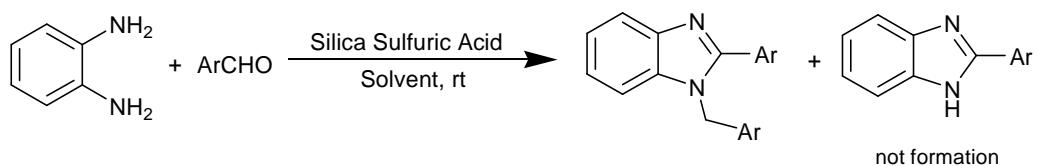
مکانیسم قابل قبول ارائه شده برای این واکنش در شکل (۴-۱) نشان داده شده است یک آلدھید آروماتیک (A) در حضور کاتالیست SA با بنزن-۱-و-۲-دی‌آمین واکنش داده تا یک مونو آیمین (B) بوجود آید. (B) توسط نوآرایی بنزایمیدازولین (C) را بوجود می‌آورد که در مجاورت کاتالیست SA و اکسایش با اکسیژن هوا، محصول آромات (E) حاصل می‌گردد. واسطه (C) در حضور کاتالیست SA با مولکول دیگری از آریل آلدھید متراکم می‌شود که متعاقب با آب زدایی ترکیب (D) را بوجود می‌آورد. سپس طی یک جابجایی هیدروژنی ۱، ۳ و حذف شدن یک پرتون محصول (F) تولید می‌گردد

شکل (۴-۱)

۱-۲-۳-ستتر ملایم و مناسب ۲-آریل ۱-آریل متیل-۳،۱-H۱-بنزایمیدازول ها با استفاده از کاتالیست قابل بازیافت سلیکا سولفوریک اسید

در سال ۲۰۰۶ دکتر زلفی گل و همکارانش با استفاده از واکنش تراکمی زدایی بنزن-۱و-۲-دی آمین با آلدهیدهای آروماتیک در حضور سیلیکا سولفوریک اسید موفق به سنتز ۲-آریل-۱-آریل متیل-۳،۱-H1-بنزایمیدازول ها شدند. این واکنش در اتانول یا آب انجام می شود و کاتالیزور قابل جدا شدن و استفاده مکرر می باشد [۱۸].

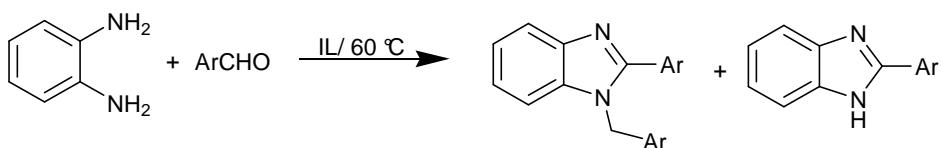

شكل (۱ - ۵)

-۱-۲-۱-۴- استفاده از مایع یونی موثر ۱-متیل ایمیدازولیوم تترا فلوروبورات جهت سنتز ۲-آریل ۱-آریل متیل-۳،۱-H1-بنزایمیدازول ها

برای گسترش تراکم بنزن-۱و-۲-دی آمین با آلدهیدها از مایع یونی ۱-متیل ایمیدازولیوم تترافلوروبورات $\text{BF}_4^-(\text{Hmim})$ استفاده شده است که به طور موثری موجب تشکیل ۲-آریل-۱-آریل متیل-۳،۱-H1-بنزایمیدازول ها می گردد.

حضور یک کاتالیزور و توانایی آن برای بازیابی شدن و حضور مجدد در چرخه کاتالیزوری واکنش به صورت جذب شده در روی مایع یونی غیر فرار باعث شده است تا آسیبی به محیط زیست وارد نشود [۱۹].

شکل (۶-۱)

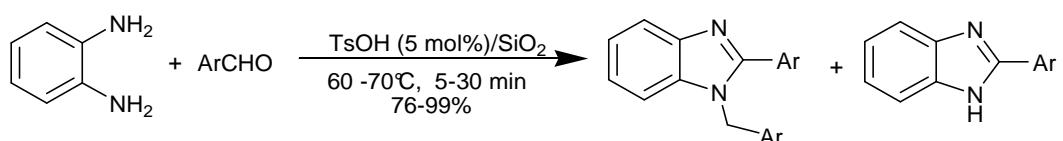
۱-۲-۵-۱- ستتر های موافق با محیط زیست توسط جذب تولوئن سولفونیک اسید روی

سیلیکاژل به عنوان معرف ارزان قیمت

بنزایمیدازول های تک استخلاف شده و دو استخلاف شده به طور موثر از تراکم بین بنزن-

او-۲-دی آمین و آریل آلدهیدها در حضور پارا تولوئن سولفونیک اسید (۰.۵٪ مولی) جذب شده در

سطح سیلیکاژل به عنوان معرف ارزان قیمت و سالم از لحاظ محیط دوست تهیه می شوند [۲۰].

شکل (۷-۱)

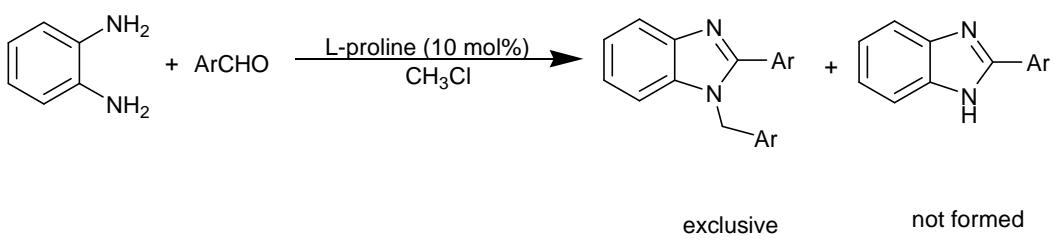
۱-۲-۶- ستتر آسان بنزایمیدازول ها تحت شرایط ملایم توسط کاتالیست ید

تراکم آلدهیدها با بنزن-۱و-۲-دی آمین، در حضور مقداری از کاتالیزور ید موجب تشکیل مشتقات بنزایمیدازول با راندمان عالی می شود. (این روش می تواند برای سنتز بنزایمیدازول های یک استخلافی و یا دو استخلافی سودمند می باشد) [۲۱].

۱-۲-۱-۷-تھیه-۲-آریل-۱-آریل متیل-۳،۱-H۱-بنزایمیدازول ها تحت شرایط ملایم و با

استفاده از کاتالیزور آلی L-پرولين

در سال ۲۰۰۷ از L-پرولين ۱۰٪ مولی به عنوان یک کاتالیزور آلی جهت سنتز ۲-آریل-۱-آریل متیل-۳،۱-H۱-بنزایمیدازول ها برای طیف وسیعی از بنزن-۱و-۲-دی آمین و آریل آلدهیدها استفاده گردید که محصولات جداگانه ای را با راندمان های متوسط تا آلی ارائه داد (۹۵-۳۲٪). این واکنش ها تحت شرایط ملایم با استفاده از کلروفرم به عنوان حلحل در دمای محیط انجام شدند .[۲۲]

شکل (۸-۱)

فصل اول: مقدمه و مروری بر تحقیقات انجام شده

مکانیسم پیشنهادی برای سترن بنزایمیدازول های دو استخلاف شده، تحت کاتالیست L-پرولین

توسط توالی واکنش های شکل (۱-۵۳) نشان داده می شود که شامل مسیر I:

(۱) تشکیل دی بنزیلیدین-بنزن-۱ و ۲-دی آمین از طریق کاتالیست ایمینیوم

(۲) پرتوونه دی بنزیلیدین-بنزن-۱ و ۲-دی آمین و حلقه بندی که منجر به تشکیل حلقه پنج

عضوی می شود

(۳) جابجایی هیدروژنی ۱،۳

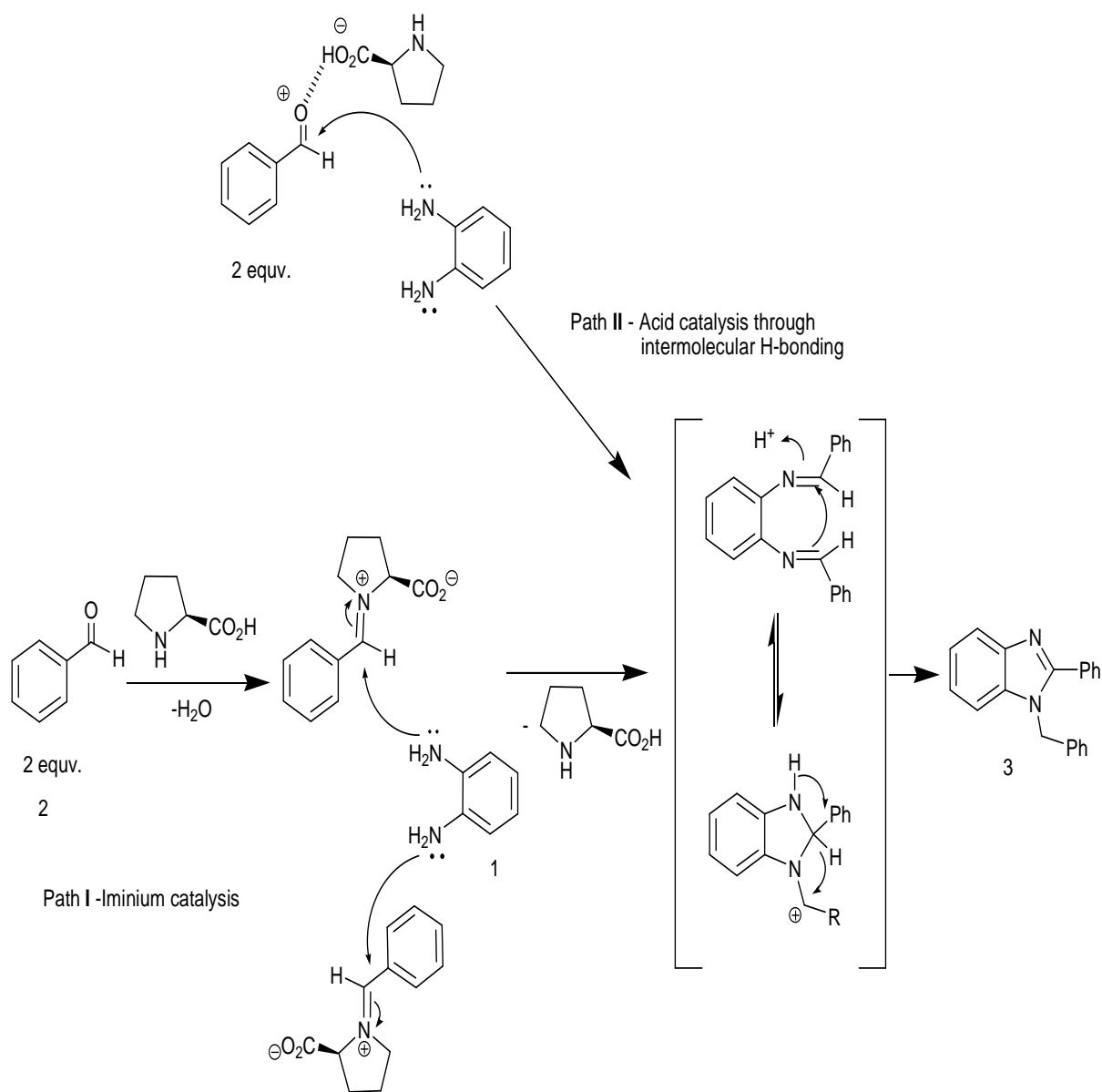
(۴) حذف شدن پروتون

یا از طریق مسیر II پیش می رود که شامل: فعال شدن اکسیژن کربونیل آلدهید توسط قسمت

اسیدی L-پرولین از طریق بیوند هیدروژنی درون مولکولی و تراکم بعدی با بنزن-۱ و ۲-دی آمین

برای تشکیل دی بنزیلیدین-بنزن-۱ و ۲-دی آمین و وقوع مراحل (۳) و (۴) همانند مسیر I جهت

تشکیل بنزایمیدازول های دو استخلافی می باشد

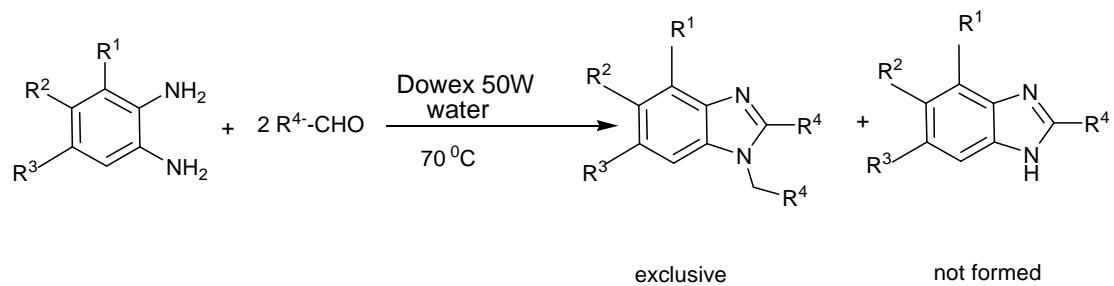

شکل (۹ - ۱)

۱-۲-۱-۸-ستز ۲-آریل-۱-آریل متیل-۱-H-بنزایمیدازول ها با انتخاب پذیری بالا و حضور

آب بہ وسیله Dowex 50 W

در سال ۲۰۰۹ از (W ۵۰ Dowex) رزین تبادلی (کاتیون سولفونیک اسید) ۱۰٪ مولی جهت سنتز ۲-آریل-۱-متیل-۱H-بنزایمیدازول ها از بنزن-۱و۲-دی آمین و آلدهید ها استفاده گردید. سنتز با انتخاب پذیری بالایی انجام شد. [۲۳].

شکل (۱۰-۱)

مکانیسم پیشنهادی برای سنتز بنزایمیدازول های دو استخلافی تحت 50°W Dowex شامل:

۱) تشکیل دی بنزیلن - بنزن - ۱و۲-دی آمین

(۲) بسته شدن حلقه که منجر به حلقه پنج عضوی می شود.

(۳) آروماتیکی شدن حلقه که از طریق پروتون زدایی دوباره پروتون شدن انجام می‌گیرد.